

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XII. Defensio doctrinae beati Petri in epistola Clementis de orando pro mortuis, & de exequijs mortuorum, quam Magdeburgenses accusant contra scripturam epistolae prioris eiusdem Petri, collatis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

dignitas interior ex spirituali merito accedit, cui ante ceteros tum propter se, tum propter populum studere debent. In eiusmodi ergo oblationibus in spiritu, & dignitate interiori sacerdotum, inuocantium in veritate Dominum, consistit facilius ista, de qua Alexander Pont. loquebatur, exauditionis orationis: quales oblationes fuerunt, quæ Deo secundum scripturam placuerunt, quas Clemens lib. 7. commemorat, sic enim ait: Suscipe preces populi tui te in veritate inuocantium, sicut suscepisti dona iustorum in generationibus eorum, Abelis primum, Noe post egressum ex arca, Abraham post exitum ex Chaldæa, Isaac ad puteum iuramenti, Iacob in Bethel, Moïsis in eremo, Aaronis in medio viuentium & mortuorum, Iesu Naue in Galgalis, Gedeonis in petra, & quæ sequuntur, nè omnes illas oblationes enumerem. Quod si ij, qui in sola fide Deum inuocant, omnes exaudiuntur, vt Magdeburgenses contra scripturæ sanctæ auctoritatem tradunt, cur dixit Dauid: Propè est Dominus omnibus inuocantibus eum in veritate? aut si is, qui in sola fide inuocat, in veritate inuocat: cur Apostolus non satis habuit dicere, vt accederemus in fide ad deprecandum sacerdotem magnum super domum Dei, qui est Christus? quod quidem si dixisset, facilè erat istis de sola fide more suo interpretari: sed dixit, Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, vt intelligeremus, non continuè ubi fides est, esse plenitudinem fidei cum vero corde, quæ esse non potest sine charitate: quæ fidei superædificata, eandem fidem format & implet, & sine qua fides non est plena & perfecta. Rursus si in sola fide exauditionis collocanda est, & non in dignitate etiam orantis, cur dixit Dominus per Ezechielem: Tres viri isti, scilicet Noe, Daniel & Iob, si fuerint in ea ciuitate, neque filios, neque filias suas liberabunt, sed ipsi soli liberabuntur? cur istos tres potiùs nominauit? quænam alia maior dignitas, quàm fides sola in istis erat? aut si sola fides sufficiebat, cur fides aliorum non satis fuit, vt exaudirentur in liberatione sua? nec enim, si non habuissent fidem, filios aut filias Danielis vocasset, qui filios secundum carnem nullos habuit, sed secundum spiritum, quos prophetia eius genuit. Sed persequamur iam ea, quæ deinceps ab istis notata sunt & reprehensa.

Defensio doctrinæ beati Petri in epistola Clementis de orando pro mortuis, & de exequijs mortuorum, quam Magdeburgenses accusant contra scripturam epistolæ prioris eiusdem Petri, collatis testimonijs Zachariæ & Esaiæ ad interpretationem eius.

Cap. 12.

ET quidem (inquiunt) pro mortuis orare, elemosynasq; dare, & exequias peragere, Petrus iussisse dicitur i. Clementis. Sed hæc à sana doctrina de oratione dissonare, & à Petro nusquam tradita esse, quis est qui ignoret? cum nihil horum in Petri literis, nec alibi vsquam in scriptura præcipiatur, &c.] Priusquam ad hoc respondeã, quia nihil nisi scriptum sit, recipitis, & quæ scripta sunt, vestro sensu & auctoritate, spretis sancto-

M m m 2 rum

Contra scri-
pturas tradit
Magdeb. exo
audiri eos,
qui in sola fi-
de Deum in-
uocant.
Heb. 10.

Ezech. 54.

Quedam no-
bis cum tenent
Lut. in quo
bus cultum
adhibent sine
scriptura, quæ
ipfos redar-
guunt de cons-
tempu tradis-
tionum.

Utrum nomi-
ni Iesu audito
pus hono-
ris, quæ vise
eius cruci,
exhibendum.
Gal. 3.

1. Cor. 11.

Apoc. 14.

Locus Apoca-
lypsis contra
purgatorium
obiectus, pro-
pter ignorantiam
adverbij.

rum patrum interpretationibus, interpretamini: venit mihi in mentem, ut quæram à vobis hoc loco, quod vos ipsi cruce signatis, ijdemq; vestros pueros docetis, ut frontes similiter signent, vbi in scripturis legistis? aut nusquam legistis, cur contra scripturam facitis, quæ vos prohibitum dicitis, nè vllus cultus sine autoritate scripturæ sanctæ Deo adhibeatur? Rursus, quòd ad appellationem nominis Iesu, sublatis pileis, caput detegitis, ex qua scriptura didicistis? aut cur sonum vocis huius sacræ, quem sensu aurium percipitis, honorandum esse putatis, & quidem apertione capitis, de qua tamen nihil est in scripturis, nisi cum vir orat in ecclesia: Iesum verò crucifixum, quem in imagine sua oculorum sensu percipitis, non putatis? an qui imaginem crucifixi videt, non videt crucifixum in imagine? non dico propriè re ipsa & veritate, sed *ἔχρησι*, id est, habitudine seu representatione: alioqui, quomodò dixit Apostolus Galatis, Ante quorum oculos Christus proscriptus, siue (ut vis verbi Græci est) depictus est? hoc enim significat verbum Græcum *προγράφειν*, depingere ante. Cur igitur naturæ & scripturæ repugnatis? Sed de hoc aliàs. Si ergò vos ista facitis, quæ & nos sanctè ac religiosè facimus: si, inquam, nobiscum sine vlla scriptura signatis frontes signo crucis, & audito nomine Iesu, & cum recitatur euangelium, caput etiam detegitis, quæ nos per successionem ecclesiasticæ traditionis iam indè à principio Apostolicæ prædicationis vsque ad nos profectæ, sine scripto accepimus, cur tanta importunitate & intemperie scripturam de omnibus, quæ in ecclesijs Catholicorum, vbiq; fiunt, & semper facta sunt, exigitis? Esto, nihil de orando pro mortuis scriptum esset. an non æquum erat, audire nos, cum vobis contentiosis respondemus, sicuti Paulus respondere docuit: si contendere vultis, & scriptum exigere, nos talem consuetudinem non orandi pro mortuis, non habemus, nec ecclesia Dei? Sed grauius adhuc est, quòd quæcunque non sunt ita apertè scripta, ut quiuis de vulgo idiota sine vllò etiam studio, aut ingenio intelligere possit, scripta negatis, & vel passioni Christi, vel euangelicæ libertati derogare fingitis. Aggrediamur ergò priùs, quæ hic ab hæreticis obijciuntur, refellere, nõ quidem omnia, sed quibus se illi magis iactant, & nos premi putant, ut postea ex scripturis sanctis rationem pro mortuis orandi facilius demonstremus. Obijcit ex Apocalypsi beati Ioannis Calvinus, cum quo est hic Luteranorum cõmunis error, illud Apoc. 14. Scribe, beati mortui, qui in Domino moriuntur: quia amodò iã dicit spiritus, ut requiescant à laboribus, id est, ex ipso nunc, inquit Calvinus, requiescant: quare non est purgatorium, nec opus est precibus, cum iam nunc fruantur post mortem ipsa beata vita. Malè verò Calvinus legit, & peiùs interpretatus est, non intelligens quid significaret illud adverbium temporale *ἀπ᾿ ἄρτι*, quod interpres vertit à modò: differt enim *ἀντίκα*, siue *παρ᾿ ἄρτι*, id est, statim, quod coniungit futurum tempus cum hoc nunc: *ἄρτι* verò, siue *ἀπ᾿ ἄρτι*, id est, modò, coniungit præteritum tempus, cum hoc nunc. Notauit hanc significationem & differentiam

re'tiam Photius in suo lexico manuscripto. Exempla verò plurima sunt in scriptura ipsa; A diebus, inquit, Ioannis Baptistæ vsque nuuc *ἕως ἄρτι*: & Pater meus vsque modò operatur, item *ἕως ἄρτι*. Denique vbicunque interpres veritit vsque nunc, aut vsque modò, ibi est hoc aduerbium temporale, quod (vt dixi) cùm tempus præteritum cum præsentis nunc coniungat, non potest accipi pro eo, quod est, statim, quod ad proximum tempus futurum, cum hoc nunc coniunctum, pertinet. quare non potest intelligi, vt Calvinus interpretatus est, vt amodò requiescant, id est, statim requiescât, siue iam nunc, vt coniungat hoc aduerbium futurū tempus cum hoc nūc: hoc enim non *ἕρτι*, siue *ἄρτι* facit, sed *ἀρτίκα*. Quare necesse est sic legere: Beati mortui, qui in Domino moriuntur amodò, id est, nunc, scilicet ex quo Christus mortuus est & resurrexit, & ascendit in cælum, & nos confuscitauit, & confedere fecit in cælestibus, beati qui sanctè & piè moriuntur: etiam dicit spiritus, id est, testimonium hoc spiritus Dei est. Declarat deinde spiritus, qui hoc beato Ioanni reuelauit, quorsum spectet nunc illa beata in Domino mors, nempe vt piè mortui, tandem requiescant à laboribus suis, & præmium eorum ferant, quisque secundum opera sua: idcirco enim subiungit, opera autem eorum sequuntur eos. Illa enim opera dicit, de quibus Paulus Apostolus eodem spiritu scripsit: si cuius opus manserit, quod superædificauit, mercedem accipiet. Perinde itaq; est, ac si diceret, Opera autem eorum manentia, quæ superædificauerunt, ad instar auri & argenti & lapidum preciosorum, sequuntur eos, ad accipiendū scilicet mercedem, ita vt ipsi salui fiant, transeundo quasi per ignem, ad repurgandas & detergendas fordiculas admittas. Etenim si idem spiritus est, qui beato Ioanni hæc reuelauit, & qui illa, quæ supra interpretati sumus, in beato Paulo locutus est, consequens necessariò est, vt nulla sit vtrobique discrepantia: esset autem discrepantia, immò repugnantia, si spiritus, qui in D. Paulo loquebatur, diceret, mortuos in Domino (hi enim sunt, qui superædificauerunt aurum, argentum, lapides preciosos) saluos fieri transeundo quasi per ignem: spiritus verò, qui in Ioanne, diceret saluos fieri, & iam nunc frui vitæ beatæ, vt Calvinus vult. Alterum, quod hæretici obijciunt, est, Quomodò scriptura Pauli stabit, quæ ait, omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum, si est extra hæc vitam merendi ratio & locus? aut quomodò non est, si mortui in Christo nostris precibus iuari possunt? Hoc olim hæretici obijciabant: & hodiè noui hæretici obijciunt, qui veterem hæresim iam olim damnatam, renouare voluerunt. Quod ergo illis veteribus pater Aug. respondit, istis nouis responsum sit, scilicet non tunc animas piè mortuorū hoc in purgatorio mereri: sed dum in hac vita piè vixerunt, & piè mortui sunt, vt illic post mortē iuari possent, meruisse. Legant noui hæretici in Aug. ipso, si fortè authoritati tanti viri cedendum putent, responsi huius sententiã tom. 2. c. 110. item tom. 4.

M m m 3 de

Quid differat amodò, & statim, secundum Grecas voces ἀρτίκα, & ἀρτίκα.

1. Cor. 3.

2. Cor. 5.

Quid est quibus in locis Aug. pro purgatorio hæreticis respondit.

de cura pro mortuis. c. 1. & eodem tom. quæstio. 11. ad Dulcit. rursus tom. 10. de verbis Apostoli 34. Sed quia traditioni, quæ huius consuetudinis orandi pro mortuis causa est, & consuetudini, quæ traditionem confirmat, & fidei, quæ consuetudinem omnium ecclesiarum seruat, ratio patrocinetur, vt Tertullianus de alia traditione in libro de corona militis scripsit: explicandum est nunc, quæ sit ratio huius consuetudinis à sanctis apostolis traditæ orationibus piè mortuos adiuuandi: vt iam hæc consuetudo, scriptura (de qua paulò post differam) & ratione simul cõsistat. Explicemus ergò, quomodò, & qua ratione fiat, vt in hac vita mereamur, vt cum ab ea recesserimus, orationibus viuientium adiuuemur: scilicet hic est modus & ratio promerèdi in hac vita, vt post mortem orationibus adiuuemur, si dum hic viuimus, orationes ecclesiasticas sacerdotum, & illas in primis, quarum utilitas & fructus cæteras omnes utilitates superat, non solù nõ repudiemus & respuamus, sed potiùs studiosè, & piè, ac reuerenter, & dignè ab eis petamus. Quomodò enim digni sint, vt orationibus fidelium in altera vita adiuuètur, qui ecclesiasticis & sacerdotalibus orationibus, quæ maximè oim utilitatis causa sunt, adiuuari noluerunt? Is autem oratione sacerdotis, aut aliorum fidelium illic adiuuari non vult, qui, dum hic viuunt, & à vita recedit, orationem sacerdotis absoluentem vel omninò non petit: vel non petit dignè & idoneè: sacerdos enim à Christo, cuius autoritate pœnitentem absoluit, gratiam remissionis petit, quã absolueno administrat pœnitenti, & veniam oranti. idcirco absolutio, quã facit, oratio quædam est *ἡ πραττική καὶ ἐργαστική*, id est, efficax & operatoria, quæ dici potest oratio *λυτική*, id est, soluens: aliorum enim fidelium oratio, non *λυτική*, sed *συλλήπιική*, id est, non soluens, sed adiuuans est. Contrà verò, qui cum pietate & desiderio gratiæ Dei, & idonea dispositione aut hoc petit: aut si petere non potest, sic optat ac desiderat, vt voto petissè videatur, huic, inquam, quia piè vixit, & piè mortuus est, orationes sacerdotum & aliorum fidelium, quibus se hic dignum præbuit, prodesse poterunt. non est hæc mea interpretatio, sed magni Dionysij, qui in eccle. Hier. c. de piè mortuis, postquam sententiã Apostoli de futura vniuscuiusque remuneratione secundum vitæ huius merita, confirmauit, & exemplo Hieremiæ ac Samuelis, qui sacerdotes fuerunt, docuit, nihil orationes pro alio adhibitas prodesse, si ille indignus sit, qui eis adiuuetur, explicans deinceps, quo modo tum in hac vita, tum in altera aliquis ad salutem precibus aliorum fidelium adiuuari possit, si quis (inquit) sacrorum donorum cupidus, & ad ea participanda sanctè dispositus, tanquam qui sit paruitatis suæ & memor & cõsciens, aliquè ex sanctis viris adeat: sacerdotes dicit, hoc enim significat verbum *ἄριστος ἐστὶν ἡσπερ δακτύλος περὶ τὰ θύρα ἐαυτὸν καθιστάμενος*, id est, qui rebus diuinis operã dat, & se Deo cõsecrauit. sic interpretatus est hoc verbum eruditissimus author Photius Cõstantinopolitanus in eodè Lexico suo, quod paulo antè dixi: sequitur, & ab eo petat, vt sit adiutor suus, & cõprecator: hoc facit sacerdos, cū remittit peccata simul enim preca-

tur cū pœnitente, cū eum absoluit, respexit hīc Dionysius ad epistolā B. Jacobi, cū ait de oratione *λυττικῆ* id est, solpente presbyterorū, Et inducat presbyteros, & orēt super eum. & paulò post subiungit, Et si in peccatis fuerit, remittētur ei. & ad locū euangelij Matth. 18. cū loquens de absoluēdo, & ligando, subiungit, Si duo ex vobis confenserint super terrā de omni re, id est, de omni peccato in quacunq; re, fiet illis à patre meo, qui in cælis est. Sic S. Pacianus, antiquissimus author & grauiissimus, in par̄nesi ad pœnitentiā, hunc locū euangelij intellexit de duobus, scilicet confitente, & sacerdote confessionē audiente. Sequitur deinceps: Indē certē iste vtilitatē, quæ omnes vtilitates superat, reportabit. Quis nō videt nō conuenire hęc in preces, siue orationes aliorū fidelium præterquàm sacerdotū? siquidem maxima omnium vtilitatum, quæ ab vilo ex fidelibus peti potest, & ab eo per orationē præstari, est salus animæ per remissionē peccatorū, quam sacerdos per potestatem, quam à Deo accepit, ab eo impetrat: & administrat pœnitenti: quod idem Dionysius declarat. statim enim subiungit, quā vtilitatem maximam dicat. consequetur enim, inquit, diuina dona, scilicet remissionem peccatorum, iusticiam & salutem animæ. sed quæ causā & ratio consequendi hęc dona, comprecāte sacerdote? diuina (inquit) bonitas, quæ hunc supplicem recipit: & ipsius, qui recipitur, pietas in Deum, & reuerentia erga diuina dona, ac desiderium laudabile petitionū, quas petiuit, & idonea sanctaq; dispositio. Docuit hoc loco Dionysius, quæ sint, quæ afferre debet, qui à sacerdote petit, vt petat ei à Dño, & administret dona ista, quæ diximus, quæ afferre, inquam, debet, nē obstat petitioni sacerdotali, quā petit, quod à theologis scholasticis dici solet obicē ponere. Deindē, nē quis iam dubitet, de hoc genere orationis, quod iudicio sacerdotali ad tribunal conscientiaē adhibetur, Dionysii loqui, subiūgit: Est enim hoc diuinis sancitum iudicijs, vt diuina dona ordine, & vt Deum decet, participant, qui digni sunt, vt participant: & illa tribuant, qui digni item sunt, vt tribuāt & impertiant. tribuere autem, siue impartire diuina sacerdotibus ministris Christi conuenit, propter charisma, quod in ecclesia acceperunt. Rursus postq̄ Dionysius docuit, qui sint, qui post mortem precibus viuentiū iuari possint, declarat, qui non possint, quod quia ex antecedentibus planē sequitur, subiungit: Hunc igitur ordinē sanctum qui contemnat, & misera inflatus elatione, sufficere se ad cōciliandū sibi Deū existimet, & *osis*, id est, sacerdotes despiciat, immò si quæ Deo indigna sunt, & non potiùs quæ digna, petat, ac vehemens & sibi cōueniens desiderium donorum Dei nō habeat, ipse per se imprudenti petitione frustrabitur. . . Haftenus Dionysius. Hūc locum Dionysij Thomas quoq; Vualdensis, author sui tēporis doctissimus, obseruauit ad respondendū hæreticis, qui piē mortuos orationibus viuentiū iuari, sententiæ Pauli, quam diximus, aduersari existimabāt. Sed dicitis, (inquit) qualiter iudicabit eū Deus secundū opera, si iuabitur precibus sanctorū? Quia (inqt) hoc meruit, dū viueret, sanctorū precibus adiuuari,

uari, & hoc etiam (inquit) dicit Dionysius, quod unusquisque habeat retributionem, quam in hoc seculo promeruit. Deinde interpretans, quomodo efficiatur dignus, dum viuit, vt post mortem adiuuetur, rursus citat Dionysium, inquiens: Et subdit Dionysius huius primam dignitatem, si humiliter se subdiderit precibus sanctorum, credes se posse iuari eis: qui autem repulerit, nunquam inueniet eas vtilis post mortem. hæc est prima indignitas, repellere officium orantis. Hactenus ille. Qui verò sint intelligendi sancti isti, quos Dionysius dicit, & quorum orantium officium non sit repellendum, vt Vualdenfis dixit, iam est à nobis explicatum. Vt igitur

Vnde existat,
vt qui digno
sit, qui post
mortem pre-
cibus viuenc-
tium adiuue-
tur.

2. Cor. 5.

1. Pet. 3.

1. Cor. 11.

superiora summam repetamus, qui in hac vita sacramentalem orationem sacerdotis, quæ maximam omnium vtilitatem affert, petit, eaq; dignus efficitur, idem, vt æquum ac decens est, simul efficitur dignus, qui post hanc vitam precibus sacerdotum & cuiusque fidelis adiuuetur. fundamentum enim vtilitatis spiritualis ex oratione aliorum fidelium, siue in hac vita, siue post hanc vitam, est vtilitas hic participata ex oratione sacerdotali, quia qui remissionem peccatorum in hac vita à sacerdote non petit, nõ est dignus, vt ab illo ex fidelibus, precibus aut alijs officijs pietatis adiuuari ad salutem petat, siue in hac vita, siue post eam. Denique quia qui ab hac vita recesserunt, absoluti siue actu, siue voto à peccatis suis per ministerium orationis *ΛΥΤΙΚΩΝ*, id est, soluentis sacerdotum, in quibus Dominus posuit, sicut Apostolus ait, verbum reconciliationis, ij sunt in Christo mortui, ac proinde in communionem sanctorum, qui in cælo & in terra sunt, cuius communionis participationem vsque ad finem firmam retinuerunt, consequens necessarium est, vt à communionem & societate sanctorum, quam in ecclesia esse confitemur, id est, ab ipsa ecclesia, & membris eius per orationes & alia officia charitatis, & à sanctis, qui in cælo sunt, si post hanc vitam ope indigent, adiuuentur. Hactenus de huius Apostolicæ traditionis ratione, quæ sententiam Pauli de futura eorum, quæ in hac vita tantum gessimus, remuneratione, confirmat, & explicat: & quod hæretici ex ea sententia obijcebant, quasi nos post hanc vitam merita poneremus, aperte refellit, & falsum esse conuincit. Deinceps verò, tamen nihil referat, vt doctus Tertull. in libro de corona militis ait, vtrum consuetudo apostolicæ traditionis, scriptura, an ratione consistat: tamen quia hæretici super nos ad verbum Dei prouocant, non contenti sola ratione, agere, demõstremus etiam ex scripturis sanctis, non dissonare (vt Magd. dicunt) hanc traditionem à sana doctrina de oratione, contineriq; vim eius traditionis in literis beati Petri, quod iidem Magdeburgen. negant, immò & in alijs scripturis. Petrus igitur proponens pœnas diuini iudicij impijs, qui reddent, inquit, rationem ei, qui paratus est iudicare viuos & mortuos: vt seueritatem illius iudicij demonstraret, meminit iudicij, quod Dominus in diluuiio exercuit in quo multi propter peccata correpti sunt, nè (sicut Apostolus in epist. ad Corinth. de quibusdam scriptis) cum hoc mundo dampnarentur, qui in carcere inferni insu-

insuper detrufi, pœnas etiam ibi soluerūt: vt iam dicere liceat hīc, si iustus vix saluatur, impius & peccator vbi apparebūt? Itaq; subiungit paulò post idem beatus Petrus: Propter hoc & mortuis euangelizatum est, vt iudicetur quidem secundum homines in carne, viuant autem secundum Deū in spiritu. Proximo capite antecediti, id est, tertio, explicauit, de quibus nūc loquatur, nempe de ijs, qui increduli (inquit) aliquandò fuerant, quandò expectabant Dei patientiam in diebus Noe, cum fabricaretur arca. Dicite ergò nobis, Magdeburgēses, qui Purgatorium cum reliquis Luteranis negatis, quis ille carcer sit, in quo Dominus descēdens ad inferos, prædicauit? an fuit locus damnatorum? non, credo, dicetis, cum scriptum sit, In inferno nulla est redemptio. Deindè, quis dubitat, quin inter damnatos pleriq; immò infiniti essent, qui non quidem aliquādò, sed semper increduli fuissent. at hi, de quibus loquitur beatus Petrus, non semper, sed qui aliquādò (inquit) fuerant increduli. Præterea damnati non fuerunt iudicati secundum homines per carnem in illo diluuiò, vt viuerent secundum Deum in spiritu, sicut de illis dicit Apostolus, qui corripuntur morte corporis, quod est iudicari in carne, nè cum hoc mundo damnentur, quod est viuere secundum Deum in spiritu. Iudicari enim, dicit, secundum homines in carne, quandò more hominum, qui non possunt occidere, nisi corpus solum, fit interitus carnis, vt spiritus saluus fiat. si igitur ille carcer & locus tenebrarum, vndè, iuxta prophetiam Esaię, vincti & qui in tenebris erāt, post prædicationem siue euangelizationem illam Domini exiuerunt, non erat locus damnatorum, neq; sinus Patriarcharum, qui nō in tenebris, nec in cruciatu, sed in luce & refrigerio erāt: consequens est, vt fuerit alius locus tertius, quem nos Purgatoriū nūc appellamus, sicut Patres nostri appellaue-
Quòd necessa-
rio secundum
scripturas præ-
ter sinum pa-
triarcharū, es
locū damnato-
rum, ponend-
us sit tertius
locus, qui dis-
citur Purgato-
rius.

dicetis, quia Christus pro omnibus satisfecit, qui lauit nos à peccatis nostris in sanguine suo, purgationem peccatorū faciens: hac igitur ratione, nec ante aduentum Christi fuit ille tertius locus, quia quicumq; pœnitentiam tunc egerunt, & pro peccatis satisfecerunt, non nisi in fide Christi venturi pœnitentiam egerunt, aut satisfecerūt. Quarè si nos satisfaciendo derogamus passioni Christi præteritæ, & illi satisfaciendo derogabamus passioni Christi futuræ: eadem enim est nostra & illorū fides. igitur neq; locus ille deletus est, neq; illi aut nos satisfaciendo, passioni Christi derogamus. ille enim satisfecit morte sua, pro quo nos satisfacere non poteramus, id est, morte æterna, cuius nos eramus debitores: & perfecit sua satisfactione, vt nostra pro temporali pœna debita satisfactio, in virtute satisfactionis eius valeret. An hæc parua sunt? vt frustra pro nobis illū satisfecisse putemus, si vllò modo nobis satisfaciendū sit, vt nobis objicitis? Sed de illo carcere ad purgandum præter auctoritatem beati Petri, habemus etiam testimoniū Zacharię prophetæ, fuisse apud inferos ante aduentum Christi, qui essent non in sinu Abrahæ, nec vbi erat ille diues sepultus in inferno, inter quem

1. Pet. 4.
Ibid.Locus epistolæ
beati Petri
de Purgato-
rio.

1. Pet. 3.

1. Cor. 11.

Esa. 49.

Quòd necessa-
rio secundum
scripturas præ-
ter sinum pa-
triarcharū, es
locū damnato-
rum, ponend-
us sit tertius
locus, qui dis-
citur Purgato-
rius.Locus Zacharię
de Purgato-
rio.

Nnn & Abra-

& Abraham & Lazarum, magnū chaos firmatum erat: sed qui essent in la-
Luc. 16. cu non habente aquam, vincti spei, vt ait Propheta, id est, quibus esset spes
Zach. 9. exeundi, postquam essent ibi facti purgati, quod ipsum in vita per fidem &
 & charitatem meruerant. Probat autem hoc, quod dicimus ipsa etiā vniuer-
 sa ecclesia, quæ in officio funebrium exequiarum, vbiq; canit, Libera me
 Domine de vijs inferni, qui portas areas confregisti, & visitasti infernum:
 dedisti eis lumen, vt viderent te, qui erant in pœnis tenebrarum, clamantes
 & dicētes, Aduenisti redemptor noster. His ergo dixit, iuxta Esaiæ pro-
Esa. 49. phetiam, Exite, qui in vinculis: & qui in tenebris, reuelamini. Atq; hæc qui-
 dem fuit Christi in carcere prædicatio siue euāgelizatio, quam beatus Pe-
 trus dicit. Si igitur est carcer post Christi aduentum, vt erat antea, in quo
 erant vincti spei, id est, quibus erat (vt dixi) spes exeundi aliquandō ex vin-
 culis ac tenebris, siue vincti congregationis, vt est apud septuaginta, id est,
 ex numero eorum, qui erant communionē charitatis copulati, qui erant
 omnes tandē in regno cælorum congregandi, qui enim perierant, nō di-
 cuntur à Propheta vincti congregationis, qui cum omnibus, & secum ipsi
 pugnant, si, inquam, est carcer nunc, sicut à principio, in quo tenentur vin-
 cti, qui in charitate Dei & proximi mortui sunt, qua sunt nobiscum con-
 iuncti, cum ope indigeant, vt inde, persolutis debitis, exeant, nonne chari-
 tas postulat, vt eos orationibus & elemosynis adiuuemus, sicut viuos ad-
 iuuare & possumus, & solemus? immo eo magis, eoq; studiosius, quo magis
 illi indigent, qui à vita recesserunt, quàm qui in ea adhuc sunt, adiuuare
 debemus. Rursus, si euāgelizatio illa Christi, quam beatus Petrus dicit,
 profuit vinctis illis in virtute mortis, Deo patri pro eisdem oblata: annō
 consequens est, vt hymni, lectiones & preces, quæ in exequijs mortuorum
 secundum apostolicam traditionem, in libro octauo Clementis de aposto-
 licis constitutionibus scriptam, pro ipsis in virtute eiusdem passionis Chri-
 sti offeruntur, eisdem profint, siue ad relaxationem supplicij, siue ad inte-
 gram liberationem, vt Dñs nouit iustum esse, qui iustus est, & iustitias di-
 lexit, & equitatem vidit vultus eius? Hactenus de loco epistolæ beati Petri.
 Sed quia Magdeburgenses nihil horū in epistola Petri esse, temerè affirmāt,
 sed nec alibi viquam (inquiunt) in scriptura præcipitur, doceamus nos cō-
 trariū. Quæro enim, cum obsecrat Apostolus, scribens ad Timotheū, fieri
 obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarū actiōes pro omnibus ho-
 minibus, an nō præcipit orare pro particularibus? nisi fortè renouare vul-
 tus hæresim Vuicles, qui negabat, licere orationes vni personæ applicare
 contra autoritatē scripturæ sacræ, & Christi atq; Apostolorum exemplū,
 cum scriptum sit: Oratio autem fiebat sine intermissiōe ab ecclesia ad Deū
 pro eo, scilicet Petro, & Paulus in epistolis suis frequenter petit orari pro
 se, & latro in cruce pro se orauit, & exauditus est, & Dominus pro Lazaro
 mortuo orauit, & infinita alia. Si igitur cum beatus Paulus præcipit orare
 pro omnibus hominibus, non excipit mortuos, nō enim dixit, pro omni-
 bus

*Apostolica cō-
 stitutio de
 orando pro
 mortuis.*

Psal. 10.

*Locus Pauli
 ad Timo. de
 orādo pro mor-
 tuis.*

1. Tim. 2.

Act. 12.

Col. 4.

1. Thes. 5.

Heb. 13.

Luc. 23.

Ioan. 11.

bus viuentibus in hoc seculo, sed pro omnibus, vt non exciperet piè mortuos. viuunt enim, & si non in hoc seculo, qui in Christo mortui sunt, quorum est Deus. Deus autem non est mortuorum, sed viuentiũ: omnes enim animæ iustorũ, illi viuunt, sicut ait apostolica constitutio, huius loci euangelici interpretes. Præcipit ergo pro his & illis, atq; alijs in Christo mortuis, qui ad carcerem illum, paulò antè secundum scripturas demonstratũ, deducti sunt. Sed dicetis fortassè, si Paulus doceret Purgatorium esse, facildè vos concessuros præcipere Paulum, vt pro omnibus hominibus etiã mortuis oremus, quia iam esset certum egere illas animas nostris apud Deum precibus, sicut inter nos in hoc mundo alij aliorum precibus apud Deum indigemus. Videamus igitur, an hoc doceat Paulus, primo Corint. cap. 3. Tritus quidem est locus, sed interpretatio eius germana & propria nõ est hæreticis nota.

Lib 8. Clem.

Explicatio loci Pauli 1. Corinth. 3. de Purgatorio secundum proprietatem verborum, & idioma scripturæ, & rationem consequentiæ, & collationem similitum locorum Esaiæ & Zachariæ: & quomodo illos Paulus imitatus & interpretatus est: & de Constitutione Apostolica, accedente etiã consuetudine omnium Ecclesiarum, exequias mortuorum semper & vbiq; etiam in Germania ante octingentos annos, celebrantium. Cap. 13.

SI quis (inquit) superædificat super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides preciosos, lignum, fœnũ, & stipulas, vniuscuiusque opus manifestum erit, dies enim declarabit, quia in igne reuelabitur: vniuscuiusque enim opus, quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, quod superædificauit, mercedem accipiet: si cuius opus arserit, detrimentum patietur: ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem. Dixerat paulò suprà, Vniuscuiusque mercedem accipiet secundum suum laborem. docet deinde, quam mercedem accipiet, si quidem bona opera fecerit, accipiet mercedem salutis æternæ, tamen transiendo per ignem ad purgandum, si quas minutas sordes admixtas cum illis bonis operibus habuerit, quæ sunt instar auri, argenti, aut lapidum preciosorum: si verò mala opera fecerit, accipiet mercedem detrimenti animæ, sentiendo ignem inextinguibilem. Duos itaque ordines ponit, eorum scilicet, qui damnantur, & eorum qui saluantur: item duos ignes, vnum qui detrimentum adfert animæ, qui vret semper, quia non purgabit: alterum purgantem, per quem transitur sine detrimento ad salutem. Sed excutiamus singula loci huius, vt ita esse quod dicimus, ex ipsis Pauli verbis doceamus. Si quis, inquit, superædificat super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides preciosos: significare hæc, varias species virtutum ac bonorum operum, quia nemo dubitat, non opus est per scripturas probare: quæ verò lignum, fœnũ & stipula, varia malorũ genera significat, quæ sunt opera cõbustibilia, i. digna gehena

Locus Pauli ad Corint. de Purgatorio, cum pluribus locis scripturæ collatus.

Lignũ, fœnũ, & stipula, quid sibi hoc loco velint.

Nun 2 ignis